

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugalia.

Dz. *Standard* pisze pod d. 30. czerwca: Jak się dowiadujemy wszystek zabrany majątek prywatny klasztorów w Portugalii, będzie przez licytacyją sprzedany. Nabywcy mogą płacić portugalskimi bonami w wartości nominalnej. *Hampshire Telegraph* donosi: Wojna domowa w Portugalii już się ukończyła. Zamysłają zmniejszyć znacznie portugalską siłę morską; zatrzymani będą w służbie tylko portugalscy majtkowie. Oficerowie w służbie Dom Pedra, umieszczeni także w marynarce angielskiej, otrzymają żołd, jako wynagrodzenie, za lat cztery, i oni oficerowie za lat dwa, a majtkowie i żołnierze morsey za sześć miesięcy. Wojsko ma być zredukowane na 25000 ludzi. Do tego wojska mają być wcielone brygady francuzka angielska szkocka i irlandzka.

Hiszpanija.

Indicateur de Bordeaux pisze pod d. 29. czerwca: Goniec francuzki, przybyły przez Oleron z Madrytu, przywozi raport jenerala Linares o bitwie z d. 18. czerwca, do której zdaje się, że Lorenzo nie należał, ponieważ niebawem wprzód utracił przez jenerala Quedadę swoje dowództwo. Wojsko królowej miało ponieść następującą stratę. Ranionych zostało 23 oficerów ciężko, 3 lekko, 7 otrzymało od kul kontuzyje, poległo 34 szeregowych, raniono ciężko 232, lekko 114, a 73 otrzymało kontuzyje. Strata powstańców podług tego raportu wynosi: 100 zabitych a 300 ranionych; między ostatniemi jest czterech komendantów, z których dwóch ciężko ranionych. Z tego raportu, jakoteż z raportu Zumalacareguy okazuje się, że obie strony przypisują sobie zwycięstwo; atoli wiary godne osoby, które powróciły z blizka pobojowiska, utrzymują, że prawie równa była strata z obojój strony, i cała liczba zabitych i ranionych z obojój strony wynosiła blizko 600 ludzi. Trzecia część ranionych już umarła. Raport ten mówi dalej, że powstańcy, ścigani przez wojsko królowej, cofnęli się na dolinę Ulzama. Między

ich zabitymi jest pułkownik Garcia. Szefowie Sagastibelza, Irzalbe i Ripalda zostali ciężko ranieni i równie tyle oficerów subalternów. Słychać nawet że Segastibelza umarł z odniesionych ran. Linares gonil nieprzyjaciela w kierunku ku Losherrios. Marg. Mancago z brygadą odwodową i brygadą z Oraa przyszedł do Pampeluny w d. 19. Gdyby wcześniej był stanął, byłiby powstańcy zupełnie zniesieni.

Dz. *Memorial Bordelais* donosi pod dniem 29go czerwca. Królowa rejentka hiszpańska odprawiła wielki przegląd wojska pod jeneralem Rodil, poczem rozdała wiele orderów i posunęła wojskowych na wyższe stopnie. Ta dywizya miała w d. 24. wyruszyć do prowincyj pogranicznych. W Corcella w Kastylji kilka osób, z powodu ogłoszenia król. statutu zawołało: Śmierć królowej! Opięrali się wezwaniu władz, i czterech z tychże uwięzili mieszkańcy z Cerbera i Aguilar, a sześciu, szmichów, zbiegło.

Z Saragossy donoszą nam pod d. 24. czerwca, że większa część Aragonii jest spokojna. Z Santiago w Galicyi donoszą pod d. 21., że ta prowincya, pomimo licznege i bogatego woińej dochowieństwa, jest spokojna i że mieszkańcy opierają się wszystkim poduszceuiom. Rozstrzelano tam blizko 20 burzycieli, którzy starali się niedawno utworzyć stronnictwo. *Indicateur* pisze pod tą samą datą z Madrytu, że poseł rossyjski p. Oubril już wyjechał.

Wielka Brytania i Irlandya.

Na posiedzenia izby niższej d. 24. czerwca na zapytanie pana Shiel oświadczył p. Littleton, iż nie ma nic, z czegoby można wnosić, iżby w Irlandyi mógł być głód lub znaczny niedostatek żywności.

W izbie wyższej w d. 27. czerwca oznajmił hr. Grey, że w d. 1. lipca wniesie na przeloczenie zmuszającego bilu dla Irlandyi. Lord kanclerz wystąpił także i uzalał się, że w swoim charakterze jako sędzia poniósł największą obelgę od dziennika *Morning Post*, i obrady w tej mierze przybrały całkiem pozor, jakoby miano sądzić sprawę względem nadwężenia prerogatyw izby. Sam książę Welling-

ton ganił ten krok, i uchwalono wezwać drukarza, aby stanął w poniedziałek przed kratkami izby.

Na posiedzeniu téjże izby w d. 28. czerwca już wcześniej wszystkie lawki były zajęte; znajdowało się także wielu członków izby niższej jako słuchacze, ponieważ wedle żądania lorda Brougham na przeszłym posiedzeniu stawiono przed kratkami izby pana Payne, wydawcę dziennika *Morning Post*. Badał go lord kanclerz. P. Payne oświadczył, że jest tylko nominalnym wydawcą, że nie trudni się urządzeniem dziennika i czyta go dopiero w ten czas, gdy jest wydrukowany, a często nawet go i nie czyta. Właściwym redaktorem jest p. Bittleston. Razano oddalić się panu Payne. Lord kanclerz rzekł, że chociaż podług brzmienia ustaw powinien p. Payne za każdy artykuł odpowiadać, wszelako zdaje się być moralnie niewinnym, dla tego życzy sobie, aby redaktor Bittleston był do stawienia się wzywany, tém bardziej, gdy dzisiaj jego dziennik zaostrza jeszcze bardziej nowym artykułem przewinienie pierwszego, na co wszelako w samym postępowaniu nie chce zważać. Hrabia Grey zgodził się na to, i Thomas Bittleston został wezwany, aby się w d. 30. czerwca stawił przed kratki izby.

W d. 30. czerwca stawił się p. Bittleston przed kratkami izby pod strażą woźnego izby wyższej (*usher of the black rod*). Wyznał, że jest wydawcą rzeczzonego dziennika i odpowiadał na pytania lorda kanclerza, wyznając, że widzi wszystkie artykuły, zanim oddane bywają do druku, i może każdy artykuł podług upodobania poprawić, odmienić lub odrzucić. Tak też widział on artykuł oskarżony, zanim był wydrukowany, i mógłby był przeszkodzić, aby nie był umieszczony, i takowy został na jego zalecenie wydrukowany. Wiadomo mu, że izba uznała ten artykuł za wielkie nadwergęzenie swoich przywilejów. Lord kanclerz: »Czyliś wpan sam ten artykuł napisał, lub otrzymałeś go od kogo innego?« Pan Bittleston nie chciał dalej nic powiedzieć, tylko, że uznaje, iż jest odpowiedzialnym. Lord Grey: »Z artykułu tego nie można zgadnąć, czyli treści onegoż nie udzielił dziennikowi jaki z parów. P. Bittleston przyznał, iż zupełnie jest odpowiedzialny za wszystkie umieszczone artykuły. Z tego powodu sądzę, że odpowiedzieć powinien, czyli sam pisał ten artykuł, lub otrzymał go od trzeciego.« Lord kanclerz uczynił uwagę, że p. Bittleston nie może wprawdzie odmawiać odpowiedzi na to pytanie w izbie wyższej, lecz mogłoby mu to

zaszkodzić w postępowaniu sądu karzącego, i w każdym razie wyznanie, że go sam pisał, zaostrzyłoby jego przewinienie, albowiem autor jest gorszy, niżeli ten, co go ogłasza. Gdyby zaś powiedział, że ten artykuł otrzymał od kogo innego, znaczyłoby to, że ma związek z trzecim na nadwergęzenie praw izby wyższej. On (lord kanclerz) jest zatem tego zdania, iż izba nie może pana Bittleston wezwać do odpowiedzi na to pytanie. P. Bittleston zapewniał, że nie uczynił tego ze złości lub pogardy izby wyższej, i gotów zawsze jest być odpowiedzialnym, gdzie odpowiedzialność jest obowiązkiem. Zapuścił się potem w historyczne wystawienie przypadku prawnego, o którego osądzeniu artykuł w mowie będący traktuje. Lord kanclerz uczynił potem uwagę względem treści tego artykułu i oświadczył, że sprawę tę zostawia lordom. Lord Denman rzekł, iż przewinienie tak ciężkiego jest rodzaju, że izba wyższa zapomniałaby swój obowiązek, gdyby zwlekła ukarać stojącego przed swoimi kratkami. Przyjęto wniosek lorda, aby pana Bittleston zaprowadzić do więzienia. Lord kanclerz wynurzył nadzieję, że zaci lordowie nie będą dalej rozpoznawali téj mocy, lecz tą razą przestaną na naganie pozwanego: albowiem uważa on za stosowną ich godności, aby sprawiedliwość z łaską łączyli. Lord Grey mniemał, że dotyczący się artykuł tak jest szkaradny, że autora powinna dotknąć cięższa kara, nie sama nagana. Posiedzenie trwało jeszcze przy odejściu poczty.

Gazety londyńskie nie przestają nalegać na rząd, aby hiszpańskiego generała Moreno z kraju oddalił, lub pociągnął go do sądu. *Times* z d. 28. czerwca zawiera dwa listy, jeden od hiszpańskiego podpułkownika Lezama, drugi od Hiszpana, Cachetero, które mocno obwiniają wspomnianego generała, i wszystkie jego usprawiedliwienia się za kłamstwo ogłaszają.

Courier z d. 30. czerwca donosi: Mamy powód do wierzenia, że Moreno opuścił Londyn i udał się do Hamburga. W d. 28. czerwca dano w oberży Albion generałowi Mina obiad na pożegnanie. Znajdowało się przeszło 200 osób, między temi byli lord Lyndoch, p. Moraes de Sarmiento, posłowie hiszpański i meksykański, lord J. Stuart, Sir E. Codrington (który przy toaście oddawał pochwały admirałom Sartorius i Napier), pp. Oconnell, Shiel, Hume i t. p.

Z pośród parów, którzy głosowali za drukiem odczytaniem bilu dla cywilnego porównania Żydów, wymienia *Courier* księcia Somerset i Leinster, margr. Westwinster, hr. Ro-

door, lordów Brougham, Holland, Denman, Sturton, Suffield, Bexley i Calthorpe. Z pomiędzy tych, którzy przez pełnomocnictwo głosowali, byli książę Sussex, margr. Wellesley, Anglesey i biskup norwichski. Żaden z parów katolickich nie głosował przeciwko bilowi.

Francya.

Moniteur zawiera król. postanowienie, zezwalające ministrowi publicznego oświecenia na dodatkowy kredyt 26681 fr. dla zakupienia starych monet, aby zastąpić te, które zostały skradzione w gabinecie numizmatycznym.

Wiele gazet paryżkich, mianowicie *Temps* i *Messenger*, zapewniają, że Duc Decazes przeznaczony jest na gubernatora Algieru.

Courrier Français zawięra następujący sumaryczny wykaz i klasyfikację nowój izby: Niepodległych deputowanych 104, legitymistów 30, wątpliwych 36, ministeryjalnych 245, stronnictwa *Tiers parti* 42; mających się jeszcze w Korsyce wybrać 2; ogółem 450.

Moniteur mówi w swojej nieurzędowej części o postanowieniu królewskim, zwołującym izbę parów i deputowanych, w sposobie następującym: Izby miały się zebrać w d. 20. sierpnia; postanowienie król. oznacza bliższy czas onych zebrania się, mianowicie dzień 31. lipca. Król, który w sierpniu jedzie do prowincyj południowych, których jeszcze nie zwiędził, nie chciał, aby był nieobecny w chwili zebrania się izb. Z resztą zgromadzenie to nie ma zwyczajnej ważności. Izby zwołane są dla wykonania 42. artykułu konstytucyi. Lecz rząd nie może i nie powinien dozwolnić, aby prace swoje rozpoczęły; nie mógłby być gotów żaden projekt do ustawy, ani żaden budżet. Nadto nasze parlamentowe zwyczaje naznaczają czas prac izb między miesiącami grudniem a majem, podczas zimy. Rozpocząć je śród lata byłoby to nieprzyjemnym odstępniem od zaprowadzonych zwyczajów; 300 deputowanych dawniej izby, którzy należą do nowój, przepędzili już pięć miesięcy w Paryżu, i nie mogliby już w lipcu przybyć do stolicy. Dla tego stosowna jest odłożyć prace na czas zwyczajny. Tak tedy król, gdy się izby zbierają w d. 31. lipca, użyje swojego prawa, odroczy je do końca roku, a wtedy rozpoczną się ważne prace nowój władzy prawodawczój.

Courrier Français donosi: Ministerjum składało tak długą właściwą utworzenie izb dla tego, aby sprawa, tocząca się teraz w sądzie parów, po której rezultacie spodziewano się cudowaych rzeczy, mogła się wcześniej ukończyć, albowiem chcą przez to uczynić na izbie

podobne wrażenie, jak przez ów osławiony wystrzał z pistoletu.

Journal du Commerce, *Messenger* i *Temps* z d. 3. b. m. zawierają prawie wszystkie jednakowo brzmiący następujący artykuł: Telegraficzna depesza z Paryża z d. 26. czerwca, odebrana w Toulonie, zaleca tamecznemu prefektowi portu, aby bryg *Palinure* miał w gotowości do wyjścia pod żagle, iżby za pierwszym znakiem mógł odplynąć na Wschód i zawiózł tamże ważne i nagłe zalecenie. Pomieniony bryg powinien eskadrze lewanckiej służyć za przewodnika, i wszystko każe się spodziewać, że zebrane w Toulonie okręty, należące do tej eskadry, wypłyną niebawem za okrętem *Palinure*, który jest upoważniony, donieść o ich przybyciu. Mie będzie śród różniejszych okoliczności od rzeczy, dowiedzieć się o liczbie i rodzaju okrętów wojennych, znajdujących się w zatoce i porcie tulońskim: Okrętów liniowych pięć: *Suffren* ma 100 dział, *Montehello* 120, *Duquesne* 80, *Scipio* 74 i *Nestor* 74; dwie fregaty: *Dido* ma 60 a *Arthemise* 50 dział; trzy korwety awizowe: *Eglé* ma 20, *Diligente* 20 i *Perle* 20 dział; bryg *Palinure* 20, dwie gabary: *Durance* 20 i *Lamproie* 12, brygi galijotowe: *Eclipse* i *Sylphe*, każdy ma po 10 dział; bryg kanonijerski *Menagere* ma 8 dział; korweta pod ciężary, *Caravane*, 12 dział. Okręt liniowy *Triton*, który miał z Rochefort odplynąć w dniu 15. czerwca do Toulonu, spodziewany jest co chwila w tym ostatnim porcie. Wiezie on 300 majtków, którzy mają być użyci do zupełnego osadzenia okrętów liniowych *Montehello* i *Scipio*. Nabór majtków jest dzielnie popiérany. Szwajcaryja.

Kanton rządzący, załączając obydwie bantownicze odezwy (po 4000 egzemplarzy drukowane), które niemieccy emigranci mieli w Bernie wydać, oznajmił w dniu 19. czerwca stanom, że władze policyjne berneńskie tych, którzy je podpisali, aresztowały i z ziemi szwajcarskiej oddaliły. Kanton rządzący winien jest to postępowanie Bernie, albowiem autorowie owych proklamacyj, stosownie do oświadczenia kantonu rządzącego w d. 18. marca posłom uczynionego, nie powinni być dłużej cierpieni; a zatem wszystkie stany są wezwane aby czuwały z wielką pilnością na wszelkie istotne niepokojenie państw sąsiednich przez emigrantów, i nie dozwalały żadnemu z oznaczonych mieszkać na swojej ziemi.

Niemcy.

Odprawa sejmu, po ukończonych obradach bawarskiego zgromadzenia stanów, obej-

muje w sobie królewskie potwierdzenie uchwał izb, o następujących przedmiotach. Ustanowienie stałej listy cywilnej; traktowanie nowych lub przejranych ksiąg prawodawczych; windykowanie sądownictwa; cywilne i polityczne prawa greckich wyznawców wiary; uzupełnienie prawnych przepisów, obowiązujących w cyrkule nadreńskim a dotyczących się podpałań; zwolnienie podatków; odbudowanie wierzdy Ingolstadt; odmiana §. 114. w ustawie o podatku gruntowym; maximum podatków obwodowych; ustanowienie bawarskiego hipotecznego i wekslowego banku; powszechne zabezpieczenie od pożarów; zbudowanie kanału do połączenia Dunaju z Renem; budowa biblioteki; niektóre odmiany w rozporządzeniu z 17. maja 1818 o konstytucyi i zarządzie gmin; ustawa o osiadanu i związkach małżeńskich; cła; odprawa kończy się temi słowy: »Żegnając się z naszymi stanami, biorąc pod uwagę to, co niezmierną pracą w krótkim czasie uczyniły, i tok zamiarowi odpowiadający, i godne zachowanie się w obradach w ogólności, widzimy z zupełnym upodobaniem, że nadzieja nasza, którąśmy w końcu naszej mowy od tronu wynurzyli, iż sejm ten z pośród wszystkich najzaszczytniejszych odznaczy, najpiękniejszą została spełniona. Sejm ten, utrzymując ściśle święte węzły między królem a ludem, dał na nowo dowód od wieków doświadczanego dla naszej korony i naszego serca nieocenionego, prawdziwie bawarskiego sposobu myślenia i obyczajów, na co odpowiadając podobnym, przyzwemu' dobrem wszystkim naszym poddanych poświęconym sposobem myślenia, i uznając z wdzięcznością okazaną ku nam i ku naszemu królewskiemu domowi wierność, uległość i życzliwość, zapewniamy powtórnie naszym kochanym i wiernym stanom państwa naszą królewską łaskę, z jaką dla nich na zawsze zostajemy.«

Szwecya i Norwegija.

Pisma publiczne donoszą ze Sztokolmu pod d. 19. stycznia: Król jmc dał przed kilka dniami baronowi Ankarward posłuchanie, na którym tenże prosił o pozwolenie, aby mógł podać kilka prózb, zawierających życzenie odmienienia szwedzkiego sposobu reprezentacji. Jak słyhać, miał król odesłać te prózby do wydziału konstytucyjnego. Wydział konstytucyjny (który odmówił dziennikarzom przedrukowywania swoich protokołów) zajmuje się już, jak słyhać, temi wnioskami, w celu odmienienia reprezentacji, i postanowił uchwalić dwa projekta: 1.) do pewnego rodzaju sejmu pro-

wincyjnego dla naradzenia się wrzeczach ekonomicznych; 2.) że posiadacze gruntu, nienależący do żadnego innego stanu, powiuni być przyjęci do stanu włościan. Kapitan Lindberg, z powodu swojego pisma do stanowego pełnomocnika sprawiedliwości, w którym obwinia króla osobiście o monopolijum teatrów, został teraz przez sąd nadworny Swea, stosownie do rozdziału 5. §. 1. księgi ustaw karzących, jeduomyślnie na ścięcie skazany. Już to w samym początku można było przewidzieć podług jaśniejszej treści owego wyrazu ustaw. Drakona, którego już od dwóch wieków nie zastosowywano. Tym czasem nie wątpię, że król ten wyrok ulaskawi, jeżeli już wprzód sam najwyższy sąd królewski nie obali wyroku przez wykład ustawy, która powstała całkiem z innego jakże różniejszego pojęcia. Wyrok ten sądu nadwornego Swea ogłoszony został przy drzwiach otwartych, w obec wielkiej liczby słuchaczy. Na obliczu kapitana Lindeger nie było widać żadnego śladu niespokojności. Po odczytaniu wyroku rzekł on silnym głosem: »Żaluję królewskiego sądu nadwornego.«

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 9. lipca. —

Nasz najmłodszy monarcha, cesarz i król Mikołaj I. onegdaj rozpoczął 38my rok życia; tę uroczystośćsoleńnie obchodzono w stolicy Królestwa Polskiego.

Wczoraj przyjechał z Petersburga jw. generał jazdy Roźniecki.

Rossyja.

— Z Petersburga d. 15. (27.) czer. —

N. cesarz jmc raczył zatwierdzić w dniu 22. kwietnia b. r. następnego najpowinniejszego przełożenie najś. rządzącego synodu: »Synod z obowiązku swego rozciągając, między innemi; pieczę swoją i na te prawowierne cerkwie, które się znajdują w granicach Królestwa Polskiego, znalazł, iż ile z jednej strony niedogodności dla miejscowego prawowiernego duchowieństwa i paraliżu stawi odosobnione ich od prawowiernego biskupa położenie, tyle z drugiej, pobyt prawowiernego biskupa w Królestwie Polskiem byłby pożytecznym dla rychlejszego rozwiązania prózb, wymagających właściwie dysecezyi władzy biskupiej, dla bliższego przewodnictwa nad podwładnym prawowiernym duchowieństwem, dla ustalenia miejscowych środków wychowania dzieci tegoż duchowieństwa i przez to przygotowania na tanczne duchowne posady blizkich i należycie ukształconych kandy-

datów, nakoniec dla wystawienia służby bożej obrządku prawowiernego z właściwą mu zupełnością w środkowym miejscu pobytu znacznej liczby wysokich urzędników tego wyznania. — Z tych uwag wynika myśl ustanowienia w Warszawie biskupa, wikarego eparchii wołyńskiej. Z najwyższego w. c. m. rozkazu polecono było eparchijalnemu biskupowi wołyńskiemu porozumieć się osobiście w tym przedmiocie z namiestnikiem Królestwa Polskiego. — To porozumienie się nadało synodowi nowe przekonanie we względach wyżej wyłożonych, wzmocnione tą jeszcze uwagą, iż wikary warszawski może od czasu do czasu skutecznie dopomagać eparchijalnemu wołyńskiemu biskupowi oglądaniem części eparchii, zawierającej do 1400 cerkwi. — Z tych powodów synod najpoważniej przedstawia na uwagę w. c. m. następujące postanowienia: 1) Mianować do eparchii wołyńskiej wikaryjusza, z nazwaniem biskupa warszawskiego. 2) Biskup ten ma stałe mieszkać w Warszawie, ku czemu zbudować tam prawowierną soborną cerkiew, wraz z przyzwotem dla biskupa i orszaku jego pomieszkaniem. 3) Obowiązki swoje pełnić on będzie według instrukcji, która daną mu zostanie przez synod, z zastosowaniem do okoliczności jego służby. 4) Dla przewodu interesów kościelnych i do duchownego sądownictwa należących ustanowić w Warszawie zarząd duchowny, na zasadach, podobnych zarządów, istnących w rosyjskich eparchiach. 5) Pieniądze na utrzymanie, na wzór dalszego duchowieństwa w Królestwie Polskim, wikary i przy nim służący, mają pobiierać z tacecznego skarbu, według przyłączającego się przy niniejszym etatu; zaś na pierwotne wydatki ustalenia wypłacić mu sumę, przez przybliżenie wyliczoną, której rachunek również przy niniejszym się przyłącza. Najjaśniejszy panieł Synod najpoważniej składając niniejsze postanowienia na uwagę w. c. m. oczekuje na nie najwyższego ukazu.⁴

Na oryginale własną j. c. m. ręką podpisano:

»Ma być podług tego. Mikołaj.«⁴

Petersburg, 22. kwietnia 1834.

Etat stolicy biskupiej w Warszawie, wraz z zarządem, składa się w ogóle z 57miu osób i wynosi rocznego wydatku 49,950 rubli asygn.

Biskupem warszawskim i wikarym wołyńskokozytomierskiej eparchii mianowany został przez ukaz cesarski z dnia 6. maja b. r. namiestnik Laury Poczajowski, archimandryta Antoni.

Dokończenie ustaw o wewnętrznym urządzeniu wsi, czyli okolic jednodworców w guber-

nijach zachodnich, przerwanych w nrze. 81. Gazety naszój:

VII. O zebraniach gromady czyli gminy. §. 88—100. Zebranie gminy składa się z wójta, dozorecy magazynu i jednodworców, należących do gromady, osiadłych, nie karanych za wyrokiem kryminalnego sądu i mających 21 rok skończony. Przedmioty zebrania gromady są: a) Wybory gminowe, b) rozkład poborów i narady o wypełnieniu powinności ziemskich w naturze, c) obrachowanie wójta i dozorecy magazynu, d) obrachowanie z zarządu wspólnym majątkiem gromady, e) narady o potrzebach i interesach ogólnych. Zebranie zwołuje wójt przez dziesiętników, wzywając na nie nie później, jak dniem przed zgromadzeniem, na które wyznaczają się dni niedzielne i inne świąteczne, przed, lub po nabożeństwie kościelnym. Każdy należący do zgromadzenia powinien, jeżeli jest obecnym, stawić się na wezwanie, pod nawiązką 3 rubli, jeżeli nie dowiedzie prawnej przyczyny, iż przybyć nie mógł. Dostateczemi do niestawienia się przyczynami są: zatrudnienia z obowiązku, nie cierpiące zwłoki, zatrzymanie przez zwiérczność, ciężka choroba własna lub rodziny, nieszczęśliwe przypadki, jako to: pożar, powódź, albo inne przeszkody, których odwoć nie podobna. Za naruszenie porządku na zgromadzeniu wykraczający może być zeń wyprowadzonym i ulega karze dwóch rubli. Na zgromadzeniu pierwsze miejsce ma wójt; onto pilnuje porządku z pomocą dziesiętników. O ubocznych przedmiotach na zgromadzeniu mówić nie wolno. Oprócz wezwanych, nikt nie ma prawa być na zgromadzeniu. Wójt wnosi przedmioty narady kolejno. W uchwałach gminy nie mogą mieć udziału te osoby, które z samego przedmiotu rozbieranego interesu, uległe są obrachunkowi lub odpowiedzi. Po skończeniu obrad zgromadzenia wszystkie zapadłe na niem postanowienia, po odczycaniu ich wgłos, wpisują się natychmiast do księgi sznurowej, przysyłanej na ten cel corocznie z izby skarbowej, poświadczają się przez pisarza i stwierdzają podpisem tych, którzy na nie przystali; za nieumiejętnych pisma podpisują uproszeni przez nich. Wszystkie postanowienia gminy polecają się wójtowi do wykonania. Postanowienia te poczytują się za ważne, kiedy zapadły jednością albo większością dwóch trzecich głosów osób obecnych.

VIII. O wyborach gminowych. §. 101—108. Zebranie gromady czyli gminy co trzy lata wybiera wójta i dozoreę magazynu zbożowego. Wybory mają miejsce za wiadomością sądu ziemskiego, pod okiem wójta, wcześniej przed na-

déjściem nowego trzechlecia, i nie później, jak pierwszych dni października. Wybor odbywa się przez kréskowante; wybierani nie mogą mieć mniej, jak lat 25, powinni być dobrego prowadzenia się, osiedli, zuani z gospodarności i nietylko nigdy publicznie nie karani za wyrokiem sądowym, lecz nawet nie zostawieni przez wyrok w posądzeniu. Tacy zowią się na wyborach kandydatami. Bez prawnych przyczyn nikt nie może uchylać się od wyborów; przyczyny te zaś są: wysługa dziewięcioletnia, nieznajdowanie się w jego rodzinie drugiego dorosłego robotnika, wiek przeszło 60-letni, ciężkie niemocy ciała, wiadome gromadzie. Kréskowanie dzieje się następnie: przed wójtem, będącym w urzędowaniu, stawia się na stole wazon, z jednej strony biały, z drugiej czarno pomalowany, rozdzielony podług tych barw na dwie części: biała połowa na galki wybierające, czarna na przeciwne. Każdemu jednodworcowi daje się jedna kréska, czyli galka, wójt mianuje kandydata, wyborcy składają swe galki do wazonu, podług upodobania, na którąkolwiek stronę; skoro zaś wszyscy złożą, wójt, w obec całego zgromadzenia, wyjmuje galki najprzód z połowy obieralnej, liczy je w głos i liczbę zapisuje, obob imienia kandydata, potem robi toż samo z drugą połową. Ten sam porządek zachowuje się aż do ukończenia głosowania na wszystkich kandydatów, a ten z nich, który otrzyma największą ilość galek obieralnych, uznany zostaje za obranego. Po wójcie, tymże porządkiem wybiera się dozorca. W zdarzeniu równości głosów na dwóch kandydatów, wybor jednego z nich losem się rozstrzyga. Po ukończeniu wyboru wójt przesyła o wybranych wiadomienia do sąduziemskiego, przylączając opis wszystkich, na których głosowano. Sąd ziemski przedstawia ich na zatwierdzenie izby skarbowej, i, po otrzymaniu go i zezwoleniu nań naczelnika gubernii, przyprowadza nowo-wybranych do przysięgi i urzędowania, wraz z początkiem trzechlecia.

IX. O zarządzie jednodworców. którzy nie należą do żadnej gromady. §. 109. — 111. Jednodworcóm takich wsi, z których, z powodu małej liczby mieszkańców i odległości, nie można będzie utworzyć gminy, pozwala się, jeżeli zechcą, wybrać z pomiędzy siebie zwierzchnika, który powinien łączyć w sobie władzę i obowiązki wójta i dozorca magazynu;

pozwała się też im złożyć zgromadzenie gminy. Jeżeli zaś nie zechcą mieć zwierzchnika, wtenczas władza i obowiązki jego poruczają się miejscowej zwierzchności wiejskiej; ale i w tym przypadku zgromadzenie gminy powinno być ustanowione, w tej wsi, stosownie do ogólnych prawidel, z mieszkających w niej jednodworców, chybaby liczba ich nie przechodziła jednej rodziny. Stosunki jednodworców względem właścicieli, na których gruncie są zamieszkali, oparte być mają na ściślejm brzmieniu zawartych między nimi umów. Zwierzchność wiejska jednodworców powinna, w zdarzeniu skargi obywatela, pobudzać ich do wypełnienia przyjętych w umowie obowiązków i, w każdym razie działać wspólnie z administracją wiejską obywatela, równie jak i policya ziemska.

Turcyja.

— Ze Stambułu dnia 11. czerwca. —

Publiczność, która uroczystościami zaślubin sultanki Salihy zupełnie była zajęta, usłyszała niespodziewanie różne wieści o nowych nieporozumieniach między gabinetami angielskim i francuzkim z jednej, a Turcyją z drugiej strony. Każdy lekliwie oczekuje katastrofy, której odwrócenie w roku zeszłym tyle natężeń kosztowało.

Grecyja.

Gazeta powszechna donosi z Ankoncy z d. 20. czerwca, że angielski statek pocztowy przywiózł tam wiadomość o spotkaniu się wojsk bawarskich z Majnotami. Bawarczycy utracili dwóch oficerów i kilku żołnierzy, strata Majnotów nie wiadoma. Rejenyja posłała przeciw nim 2500 bawarskiego wojska; przeciw Kolkotroniomu przedsięwziął rząd dzielne środki, albowiem śledztwo zle rzeczy odkryto. Goniec angielskiego ministryjum przywiózł ważne wiadomości dla rządu greckiego, i pojechał zaraz do Patras. Podług listów z d. 27. maja królewskie wojska zdobyły ośm wież umocnionych w Majnie i takowe zburzyły.

WIDOWISKA we LWOWIE.

Teatr niemiecki. — Dziś: *Hinko der Scharfrichter*, dramat w 5 aktach, w którym jppaństwo Klauerowie występują jako goście.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest: Nr. 29. Rozmaitości.)